



## Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO  
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA IŠVADA,  
pateikta 2020 m. balandžio 2 d.<sup>1</sup>

**Byla C-648/18**

**Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei (ANRE)  
prieš  
Societatea de Producere a Energiei Electrice în Hidrocentrale Hidroelectrica SA**

(*Tribunalul București* (Bukarešto apygardos teismas, Rumunija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prejudicinis klausimas – Elektros energijos vidaus rinka – SESV 35 straipsnis – Laisvas prekių judėjimas – Kiekybiniai eksporto apribojimai – Lygiavėčio poveikio priemonės – Elektros energijos eksportas – Nacionalinė priemonė, pagal kurią elektros energijos gamintojai privalo visą pagamintą elektros energiją parduoti konkurencinėje centralizuotoje nacionalinėje rinkoje“

1. Rumunijos reguliavimo institucija nubaudė įmonę už dalies jos pagamintos elektros energijos eksportą į Vengriją, prieš tai jos nepasiūlius nacionalinėje rinkoje per centralizuotą prekybos platformą, kaip to reikalaujama pagal nacionalinės teisės aktus.
2. *Tribunalul București* (Bukarešto apygardos teismas, Rumunija) siekia išsiaiškinti, ar taip taikomuose nacionalinės teisės aktuose yra įtvirtintas kiekybinis eksporto apribojimas arba lygiavėčio poveikio priemonė, todėl jie nesuderinami su SESV 35 straipsniu.

### I. Teisinis pagrindas

#### A. Sąjungos teisė

##### 1. Direktyva 2009/72/EB<sup>2</sup>

3. Direktyvoje 2009/72 yra šios konstatuojamosios dalys:

„<...>

- (3) Laisvės, kurios Sąjungos piliečiams garantuojamos Sutartimi, *inter alia*, laisvą prekių judėjimą, įsisteigimo laisvę ir laisvę teikti paslaugas, galima pasiekti tik visiškai atviros rinkos sąlygomis, kai vartotojams suteikiama galimybė laisvai rinktis savo tiekėjus, o visiems tiekėjams – laisvai tiekti savo vartotojams.

<sup>1</sup> Originalo kalba: ispanų.

<sup>2</sup> 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/54/EB (OL L 211, 2009, p. 55).

<...>

- (25) Energijos tiekimo saugumas – esminė sudedamoji visuomenės saugumo dalis, todėl jis glaudžiai susijęs su veiksmingu elektros energijos vidaus rinkos veikimu ir su valstybių narių atskirtų elektros energijos rinkų integracija. <...> Veikiančios elektros energijos rinkos, ypač tinklai ir kita su elektros energijos tiekimu susijusi įranga, yra labai svarbūs visuomenės saugumui, ekonomikos konkurencingumui ir Sąjungos piliečių gerovei. <...>

<...>

- (51) Vartotojų interesai turėtų būti svarbiausias šios direktyvos objektas, o paslaugų kokybės užtikrinimas turėtų būti viena iš pagrindinių elektros energijos įmonių pareigų. Turi būti stiprinamos ir užtikrinamos esamos vartotojų teisės, jos turėtų būti skaidresnės. Nustatant vartotojų apsaugą, reikėtų užtikrinti, kad visi vartotojai platesniu Bendrijos mastu iš konkurencingos rinkos gautų naudos. Vartotojų teisių laikymąsi turėtų užtikrinti valstybės narės arba, valstybei narei nusprendus, reguliavimo institucijos.

<...>“

4. 3 straipsnio („Įpareigojimai teikti viešąsias paslaugas ir vartotojų apsauga“) 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės, remdamosi savo institucine struktūra ir deramai laikydamosi subsidiarumo principo, užtikrina, kad nedarant įtakos 2 daliai, elektros energijos įmonės būtų eksploatuojamos laikantis šios direktyvos principų siekiant sukurti konkurencingą, saugią ir aplinką tausojančią elektros energijos rinką, bei nediskriminuoja tų įmonių jų teisių ar įsipareigojimų požiūriu.“

5. 4 straipsnyje („Tiekimo saugumo stebėseną“) nustatyta:

„Valstybės narės užtikrina tiekimo saugumo klausimų stebėseną. Jei valstybės narės mano, kad tai tikslinga, šią funkciją jos gali perduoti 35 straipsnyje nurodytoms reguliavimo institucijoms. Tokia stebėseną visų pirma apima pasiūlos ir paklausos pusiausvyros nacionalinėje rinkoje, laukiamo būsimo paklausos lygio ir numatytų papildomų pajėgumų (planuojamų arba statomų), tinklų techninės priežiūros kokybės ir lygio bei priemonių, skirtų tenkinti paklausą, kai ji yra didžiausia, bei spręsti vienam ar keliems tiekėjams kylančias tiekimo trūkumo problemas, stebėseną. <...>“

6. 36 straipsnyje „Reguliavimo institucijos bendrieji tikslai“ numatyta:

„Vykdydama šioje direktyvoje nustatytas reguliavimo užduotis, reguliavimo institucija, atsižvelgdama į 37 straipsnyje nustatytas savo pareigas ir įgaliojimus, prireikus glaudžiai konsultuodamasi su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis, įskaitant konkurencijos institucijas, ir nedarydama įtakos jų kompetencijai, imasi visų pagrįstų priemonių siekdama šių tikslų:

- a) glaudžiai bendradarbiaujant su Agentūra, kitų valstybių narių reguliavimo institucijomis ir Komisija skatinti konkurencingos, saugios ir aplinką tausojančios elektros energijos vidaus rinkos kūrimą Bendrijoje ir veiksmingą rinkos atvėrimą visiems Bendrijos vartotojams ir tiekėjams ir užtikrinti tinkamas veiksmingo ir patikimo elektros energijos tinklų veikimo sąlygas, atsižvelgiant į ilgalaikius tikslus;
- b) siekiant a punkte nurodytų tikslų, plėtoti konkurencingas ir tinkamai veikiančias regionines rinkas Bendrijoje;

- c) panaikinti prekybos elektros energija tarp valstybių narių apribojimus, įskaitant reikiamų tarpvalstybinio elektros energijos perdavimo pajėgumų plėtrą, kad būtų patenkinta paklausa ir didinama nacionalinių rinkų integracija, kuri gali sudaryti palankesnes sąlygas elektros energijos srautų perdavimui Bendrijoje;

<...>“

7. 37 straipsnyje („Reguliavimo institucijos pareigos ir įgaliojimai“) nurodyta:

„1. Reguliavimo institucijos pareigos yra šios:

<...>

- c) tarpvalstybiniais klausimais bendradarbiauti su atitinkamų valstybių narių reguliavimo institucija ar institucijomis ir su Agentūra;

<...>

- i) stebėti veiklos skaidrumo lygį, įskaitant didmenines kainas, ir užtikrinti, kad elektros energijos įmonės laikytųsi skaidrumo įpareigojimų;
- j) stebėti rinkos atvėrimo ir konkurencijos <...> prekyboje lygius ir veiksmingumą <...>

<...>“

8. 38 straipsnyje („Tarpvalstybinių klausimų reguliavimo tvarka“) nustatyta:

„1. Reguliavimo institucijos glaudžiai konsultuojasi ir bendradarbiauja tarpusavyje, taip pat teikia viena kitai ir Agentūrai visą informaciją, būtiną jų užduotims pagal šią direktyvą vykdyti. Keičiantis informacija, informaciją gaunanti institucija užtikrina tokio paties lygio konfidencialumą, kurio reikalaujama iš ją teikiančios institucijos.

<...>

3. Siekdamos skatinti bendradarbiavimą reguliavimo srityje, nacionalinės reguliavimo institucijos turi teisę tarpusavyje sudaryti bendradarbiavimo susitarimus.

<...>“

## **2. Reglamentas (ES) Nr. 1227/2011<sup>3</sup>**

9. 1 straipsnio „Dalykas, taikymo sritis ir ryšys su kitais Sąjungos teisės aktais“ 1 dalyje numatyta:

„Šiuo reglamentu nustatomos taisyklės, kuriomis draudžiama piktnaudžiavimo praktika, daranti poveikį didmeninėms energijos rinkoms, ir kurios yra suderinamos su finansų rinkoms taikytinomis taisyklėmis ir tinkamu tų didmeninių energijos rinkų veikimu, kartu atsižvelgiant į specifines jų ypatybes. Juo numatyta Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (toliau – Agentūra) vykdoma didmeninių energijos rinkų stebėseną glaudžiai bendradarbiaujant su nacionalinėms reguliavimo institucijomis ir atsižvelgiant į apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos ir didmeninių energijos rinkų sąveiką.“

3 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo (OL L 326, 2011, p. 1).

### 3. Reglamentas (ES) 2015/1222<sup>4</sup>

10. 5 straipsnio („PEERO skyrimas teisėto nacionalinio prekybos paslaugų monopolio atveju“) 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Jeigu šio reglamento įsigaliojimo metu valstybėje narėje arba valstybės narės prekybos zonoje egzistuoja teisėtas nacionalinis kitos paros ir einamosios paros prekybos paslaugų monopolis, dėl kurio negali būti paskirtas daugiau kaip vienas PEERO, atitinkama valstybė narė turi apie tai pranešti Komisijai per du mėnesius nuo šio reglamento įsigaliojimo ir gali atsisakyti kiekvienoje prekybos zonoje paskirti daugiau kaip vieną PEERO.“

### B. Nacionalinė teisė. Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012<sup>5</sup>

11. 2 straipsnyje numatyta:

„Veikla elektros ir šilumos energijos, kuri pagaminama kogeneracinėse jėgainėse, sektoriuje turi būti vykdoma siekiant šių fundamentalių tikslų:

<...>

c) sukurti konkurencines elektros energijos rinkas ir užtikrinti jų veikimą;

<...>

h) didinti konkurencingumą nacionalinėje elektros energijos rinkoje, aktyviai dalyvauti formuojant regioninę rinką ir Europos Sąjungos elektros energijos vidaus rinką ir vystyti tarpvalstybinius mainus;

<...>“

12. 3 straipsnio 49 punkte „centralizuota rinka“ apibrėžiama kaip „sandorių dėl elektros energijos vystymo tarp kelių ūkio subjektų, tarpininkaujant elektros energijos rinkos operatoriui arba pardavimo ir sistemos operatoriui, struktūra, remiantis kompetentingos institucijos patvirtintomis specialiomis taisyklėmis.“

13. 20 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Elektros energijos rinką sudaro reglamentuota ir konkurencinė rinkos, o elektros energijos pardavimo sandoriai gali būti mažmeniniai arba didmeniniai.“

14. 23 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Elektros energijos pardavimo sandoriai konkurencinėje rinkoje vykdomi skaidriai, viešai, centralizuotai ir nediskriminuojant.“

15. 28 straipsnyje nustatyta:

„Pagrindinės gamintojų pareigos:

<...>

4 2015 m. liepos 24 d. Komisijos reglamentas, kuriuo nustatomos pralaidumo paskirstymo ir perkrovos valdymo gairės (OL L 197, 2015, p. 24).

5 Įstatymas Nr. 123/2012 dėl elektros energijos ir gamtinių dujų (toliau – Įstatymas Nr. 123/2012).

c) elektros energiją ir sistemos technologines paslaugas reglamentuotoje ir konkurencinėje rinkose parduoti skaidriai ir nediskriminuojant;

<...>“

## II. Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

16. *Societatea de Producere a Energiei Electricitrică în Hidrocentrale Hidroelectrica SA* (toliau – *Hidroelectrica*) yra pagal Rumunijos teisę įsteigta bendrovė, kurios didžioji kapitalo dalis priklauso valstybei. Jos tikslas, be kita ko, yra perduoti ir paskirstyti elektros energiją; be to, ji turi elektros energijos gamybos ir tiekimo licencijas.

17. *Hidroelectrica* taip pat turi Vengrijos reguliavimo institucijos išduotą prekybos (*trading*) licenciją.

18. Gavusi šią licenciją minėta bendrovė nuo 2014 m. gruodžio mėn. sandorius dėl elektros energijos pardavimo sudaro per Vengrijos centralizuotą prekybos platformą; ši rinka yra viena iš Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (toliau – Agentūra) pripažintų rinkų, kurioje reguliavimo institucijos bendradarbiauja energetikos srityje.

19. 2015 m. gegužės 11 d. *Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei* (Nacionalinė energetikos reguliavimo institucija, toliau – ANRE) pranešė *Hidroelectrica*, kad jai skirta 50 000 Rumunijos lėjų (RON) bauda „už tai, kad ji skaidriai nepasiūlė visos elektros energijos, esančios konkurencinėje Rumunijos elektros energijos rinkoje, ir eksportavo dalį elektros energijos, pagamintos Vengrijos elektros energijos rinkoje, pažeisdama galiojančius teisės aktus“.

20. Sankciją ANRE skyrė remdamasi Įstatymo Nr. 123/2012 23 straipsnio 1 dalimi ir 28 straipsnio c punktu; šias nuostatas ji aiškino taip, kad nacionalinių gamintojų pareiga viešai ir nediskriminuojant siūlyti parduoti visą konkurencinėje rinkoje turimą elektros energiją reiškia, kad jie privalo tai daryti per *Opcom SA* platformas (t. y. Rumunijos centralizuotoje nacionalinėje elektros energijos rinkoje)<sup>6</sup>.

21. ANRE tvirtina, kad Rumunijoje gamintojas neturi teisės tiesiogiai eksportuoti elektros energijos į kitas Europos Sąjungos šalis. Tokiu elgesiu pažeidžiami nacionalinės teisės aktai ir netiesiogiai – reikalavimai, susiję su gamybos licencija; už tokius pažeidimus gali būti skiriama administracinė bauda.

22. *Hidroelectrica* apskundė šią sankciją *Judecătoria Sectorului 1 București* (Bukarešto 1 sektoriaus pirmosios instancijos teismas, Rumunija) ir teigė, kad ji negalioja, nes pažeistas laisvo prekių judėjimo principas. Konkrečiai ji nurodė, kad ANRE pateiktas Įstatymo Nr. 123/2012 23 straipsnio 1 dalies išaiškinimas nesuderinamas su *Consiliul Concurenței* (Konkurencijos taryba, Rumunija) doktrina ir ankstesne jos pačios praktika.

<sup>6</sup> 2015 m. vasario 13 d. ANRE savo interneto svetainėje paskelbė pranešimą „ANRE pateiktas Įstatymo [Nr. 123/2012] nuostatų išaiškinimas dėl gamintojų galimybių eksportuoti elektros energiją“. Kiek tai susiję su Įstatymo Nr. 123/2012 23 ir 28 straipsniais, šiame pranešime nurodyta kad, kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą, „remiantis ANRE išaiškinimu, visa turima elektros energija privalo būti siūloma parduoti skaidriai, viešai ir nediskriminuojant centralizuotose *Opcom* platformose“, t. y. Rumunijos centralizuotoje elektros energijos rinkoje. Kaip nurodė Komisija, toliau pranešime teigiama, kad „gamintojas gali įsteigti prekybos įmonę Rumunijoje arba kitoje valstybėje, tačiau ši įmonė gali įsigyti gamintojo pagamintą elektros energiją tik jeigu dėl jos dalyvavimo vienoje iš *Opcom* valdomų prekybos sistemų, kurioje dalyvauja ir gamintojas, sutartis sudaroma dėl jos pasiūlymo arba kito panašaus pasiūlymo“ (Komisijos rašytinių pastabų 20 punktas).

23. *Hidroelectrica* laimėjus bylą pirmojoje instancijoje, ANRE pateikė apeliacinį skundą *Tribunalul București* (Bukarešto apygardos teismas), o šis pateikė šį prejudicinį klausimą:

„Ar SESV 35 straipsniu draudžiama [Įstatymo Nr. 123/2012] 23 straipsnio 1 dalį ir 28 straipsnio c punktą aiškinti taip, kad Rumunijos elektros energijos gamintojai privalo visą pagamintą elektros energiją parduoti tik Rumunijos konkurencinėje centralizuotoje rinkoje, nors yra galimybė eksportuoti elektros energiją ne tiesiogiai, bet tarpininkaujant prekybos bendrovėms?“

### III. Procesas Teisingumo Teisme

24. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teisme užregistruotas 2018 m. spalio 17 d. Rašytines pastabas pateikė ANRE, Rumunijos vyriausybė ir Komisija.

25. 2020 m. sausio 23 d. įvykusiame viešame posėdyje dalyvavo ANRE, *Hidroelectrica*, Rumunijos vyriausybė ir Komisija.

### IV. Analizė

#### A. Priimtinumai

26. ANRE ginčijo prejudicinio klausimo priimtinumą, motyvuodama tuo, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja ne dėl Sąjungos teisės, bet dėl tam tikro nacionalinės teisės akto aiškinimo. Ji priduria, kad Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos spręsti ginčo dėl nacionalinės teisės normos aiškinimo ir taikymo<sup>7</sup>.

27. Ginčas kilo dėl tam tikrų Įstatymo Nr. 123/2012 nuostatų aiškinimo, kuris nėra vienodas. ANRE Įstatymo Nr. 123/2012 23 straipsnio 1 dalį ir 28 straipsnio c punktą aiškina taip, kad visi didmeniniai elektros energijos sandoriai turi būti vykdomi tik per *Opcom* platformas. Tačiau, kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą, kiti Rumunijos teismai mano kitaip<sup>8</sup>.

28. Pirmosios instancijos teismas laikėsi tokio šių nuostatų aiškinimo, kuriuo remiantis *Hidroelectrica* ieškinys buvo patenkintas. Apeliaciniame skunde ANRE tvirtina, kad nuostatos turi būti aiškinamos siaurai, o tai reikėtų, kad sankcija skirta teisėtai<sup>9</sup>.

29. Prieštaravimas dėl priimtinumai yra nepriimtinas. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nesiekia, kad Teisingumo Teismas nuspręstų dėl Įstatymo Nr. 123/2012 aiškinimo ir nuodytų, kuris iš dviejų egzistuojančių aiškinimų yra teisingas pagal nacionalinę teisę. Pritarus vienam iš šių dviejų pateiktų aiškinimų („siaurajam“), kiltų abejonių dėl nacionalinės teisės nuostatų suderinamumo su Sąjungos teise.

<sup>7</sup> ANRE rašytinių pastabų 1 skyriaus 6 punktą.

<sup>8</sup> Prašymo priimti prejudicinį sprendimą 6 punkte nurodomas Bukarešto pirmosios instancijos teismo sprendimas, kuriame tvirtinama, kad „prekyba ne per *Opcom* centralizuotas platformas nebūtinai laikytina [Įstatymo Nr. 123/2012] 23 straipsnio 1 dalies pažeidimu“.

<sup>9</sup> Priešingai šiam aiškinimui, kurį Komisija laiko „siauru“ (Komisijos rašytinių pastabų 18 punktą), yra tokių, kurie palaiko „platų“ šių nuostatų aiškinimą (minėtų rašytinių pastabų 21 punktą). Tokiam aiškinimui 2015 m. vasario 25 d. ataskaitoje pritarė ir Rumunijos konkurencijos tarnyba. Kaip nurodo *Hidroelectrica*, dalis šios ataskaitos pateikta prašyme priimti prejudicinį sprendimą: „Įstatymas Nr. 123/2012 <...>, kuriame reikalaujama, kad rinkos dalyviai visus sandorius sudarytų tik centralizuotose rinkose, turi būti aiškinamas taip, jog elektros energijos gamintojai eksportuoti skirtą elektros energiją gali parduoti tiesiogiai (arba tarpininkaujant jų grupės bendrovėms)“.

30. Prejudiciniame klausime prašoma nuspręsti, ar SESV 35 straipsniu draudžiama elektros energijos sandorių tvarka, išplaukianti iš *siaurai* aiškinamų nacionalinės teisės aktų. Atsakydamas į jį Teisingumo Teismas neturi nagrinėti vidinių ginčų, susijusių su tuo, kuris nacionalinės teisės akto aiškinimas yra *geriausias*. Jo užduotis yra, remiantis tuo teisiniu pagrindu, kurį nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas<sup>10</sup>, nustatyti, ar jis suderinamas su Sąjungos teise (SESV 35 straipsniu), ir taip užtikrinti vienodą šios teisės aiškinimą, kuris privalomas visų valstybių narių institucijoms ir teismams<sup>11</sup>.

## B. Dėl SESV 35 straipsnio taikymo

31. Rumunijos vyriausybė ir ANRE teigia, kad, atsižvelgiant į Reglamentu 2015/1222 atliktą teisės aktų suderinimą, SESV 35 straipsnis netaikytinas.

32. Iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad „Sąjungos lygmeniu išsamiai suderintoje srityje visos nacionalinės priemonės turi būti vertinamos atsižvelgiant į šią suderinimo priemonę, o ne į pirminės teisės nuostatas“.<sup>12</sup>

33. Vis dėlto nereikia nustatyti, ar Reglamentu 2015/1222 buvo išsamiai suderinta ši sritis, nes yra aišku, kad jis įsigaliojo 2015 m. liepos 26 d., o faktinės aplinkybės, lėmusios sankcijos skyrimą, klostėsi nuo 2014 m. gruodžio mėn. iki 2015 m. vasario mėn. Šis reglamentas joms netaikomas *ratione temporis*.

34. Bet kuriuo atveju jis netaikomas *ratione materiae*, nes, kaip per posėdį pažymėjo *Hidroelectrica*, minėto reglamento 5 straipsnyje numatytas monopolis yra susijęs tik su trumpalaikėmis (paros ir einamosios paros) rinkomis, o ne su byloje nagrinėjamomis rinkomis (vidutiniais ir ilgalaikiais sandoriais ir dvišalėmis sutartimis).

35. Kaip pažymėjo Komisija<sup>13</sup>, Direktyva 2009/72, kuri yra pagrindinis elektros energijos vidaus rinką reglamentuojantis aktas, neatliekamas visišką suderinimą: joje nėra teisės nuostatų, konkrečiai reglamentuojančių elektros energijos sandorius.

36. Nesant visiško elektros energijos sandorių valstybių narių rinkose sąlygų suderinimo, nacionalinės teisės aktai turi būti nagrinėjami atsižvelgiant į Sutartis. Primenu, kad elektros energija yra prekė, kaip ji suprantama pagal SESV 34 ir 35 straipsnius<sup>14</sup>.

## C. Dėl esmės

37. Remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytu nacionalinės teisės aktų aiškinimu, didmeniniai elektros energijos sandoriai turi būti vykdomi Rumunijos centralizuotoje platformoje, o gamintojai negali tiesiogiai eksportuoti šios energijos į kitos valstybės narės rinkas.

10 Būtent prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi apibrėžti pateikto klausimo faktinį ir teisinį kontekstą. Šiuo klausimu žr., be kita ko, 2009 m. balandžio 2 d. Sprendimą *Pedro IV Servicios* (C-260/07, EU:C:2009:215, 29 punktą). Aukštesnių instancijų teismai, kurie yra atsakingi už jurisprudencijos, susijusios su tuo, kas yra teisėta pagal nacionalinę teisę, vienodinimą, gali pakeisti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo aiškinimą. Jei taip nutiktų, šioje byloje Teisingumo Teismo pateikto Europos Sąjungos teisės išaiškinimo gali nepakakti tam, kad būtų išsklaidytos abejonės dėl suderinamumo su šia teise, kilusios dėl *naujo* nacionalinės teisės aktų aiškinimo. Tačiau tai vis tiek būtų privalomas Europos Sąjungos teisės aiškinimas tokia faktiniame ir teisiniame kontekste, kuriam esant buvo pateiktas šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą.

11 Be to, Teisingumo Teismas negali aiškinti apskritai; jis visuomet privalo tai daryti, atsižvelgdamas į konkretaus ginčo aplinkybes (1981 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Foglia*, 244/80, EU:C:1981:302, 18 punktą), taigi, ir į nuostatus, kurių svarbą ginčui išspręsti turi nustatyti nacionalinis teismas, taikymą.

12 2014 m. liepos 1 d. Sprendimas *Ålands Vindkraft* (C-573/12, EU:C:2014:2037, 57 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

13 Jos rašytinių pastabų 25 ir 27 punktai.

14 1994 m. balandžio 27 d. Sprendimas *Almelo* (C-393/92, EU:C:1994:171, 28 punktą).

38. Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad Įstatyme Nr. 123/2012 nenumatyta visiškai elektros energijos eksporto draudimas. Šis draudimas taikomas gamintojams, kurie privalo savo produkciją parduoti centralizuotoje nacionalinėje rinkoje. Tačiau, kaip buvo nurodyta per posėdį, tarpininkai (*traders*), kurie perka šią energiją minėtoje rinkoje, vėliau gali ją eksportuoti į kitas valstybes nares<sup>15</sup>.

39. Nors per teismo posėdį Rumunijos elektros energijos rinkos savybės buvo gana plačiai aptartos, bijau, kad neįmanoma jų tiksliai suprasti, todėl jas turės patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Kiek tai susiję su šia procedūra, atrodo, nekyla ginčų dėl šių klausimų:

- didmeniniai gamintojai privalo veikti per *Opcom*, t. y. per platformą, kurioje jie privalo parduoti visą savo gaminamą elektros energiją,
- šie gamintojai negali sudaryti vidutinės trukmės ir ilgalaikių sandorių dėl savo pagamintos elektros energijos eksporto į kitas valstybes nares ir negali patekti į šių kitų valstybių narių centralizuotas rinkas,
- dvišalių eksporto sandorių sudarymas galimas tik per tarpininkus (*traders*), prieš tai elektros energiją įsigijusius didmeninėje rinkoje,
- tokių apribojimų nėra trumpalaikėje (paros ar einamosios paros) rinkoje, kurioje sandorių apimtis mažesnė nei didmeninėje rinkoje.

40. Kaip jau minėta, šioje byloje ginčijama sankcija, kuri, remiantis ANRE siūlomu Rumunijos įstatymo aiškinimu, skirta *Hidroelectrica* už elektros energijos eksportą ne per *Opcom* platformą.

### 1. Eksporto apribojimo buvimas

41. Pirma, reikia nustatyti, ar draudimas elektros energiją Rumunijoje gaminančiam ūkio subjektui ją eksportuoti į kitą valstybę narę ne per pagal vidaus teisę sukurtą platformą yra kiekybiniam eksporto apribojimui lygiavertis poveikio priemonė, kaip ji suprantama pagal SESV 35 straipsnį.

42. Teisingumo Teismas yra pripažinęs, kad kiekybiniam eksporto apribojimams lygiavertis poveikio priemonėmis laikomos „nacionalinės priemonės, kurių tikslas ar poveikis yra konkrečiai apriboti eksporto srautus ir taip nustatyti skirtingą vienos valstybės narės vidaus prekybos ir jos eksporto prekybos vertinimą, kad būtų užtikrinta ypatinga nauda nacionalinei gamybai arba suinteresuotosios valstybės vidaus rinkai kitų valstybių narių gamybos ar prekybos nenaudai“<sup>16</sup>.

43. Įstatymu Nr. 123/2012, kaip jį aiškina ANRE, draudžiami tiesioginiai Rumunijos elektros energijos gamintojų ir jų potencialių klientų kitoje valstybėje narėje sandoriai (ne per *Opcom* platformas).

44. Nors šis draudimas taikomas ir vidaus naudojimui skirtos elektros energijos gamintojams, pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją „visiems ūkio subjektams, vykdančioms veiklą nacionalinėje teritorijoje, taikoma nacionalinė priemonė, kuri gali labiau paveikti prekių išsiuntimą iš eksporto valstybės narės rinkos nei prekybą prekėmis šios valstybės narės nacionalinėje rinkoje, yra draudžiama pagal SESV 35 straipsnį“<sup>17</sup>.

15 Rumunijos vyriausybė tvirtina, kad elektros energijos, eksportuotos 2014 m. ir 2016 m., kiekis buvo atitinkamai 8 200 GWh ir 8 587 GWh (jos rašytinių pastabų 23 punktas).

16 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Gysbrechts ir Santurel Inter* (C-205/07, EU:C:2008:730, toliau – Sprendimas *Gysbrechts ir Santurel Inter*, 40 punktas). Kaip pažymi Rumunijos vyriausybė, tokios jurisprudencijos ištakos – 1979 m. lapkričio 8 d. Sprendimas *Groenveld* (C-15/79, EU:C:1979:253, 7 punktas).

17 2018 m. vasario 28 d. Sprendimas *ZPT* (C-518/16, EU:C:2018:126, toliau – Sprendimas *ZPT*, 43 punktas).



45. Komisija teigia, kad taip yra šioje byloje, ir aš su tuo sutinku. Nacionalinė taisyklė turi atgrasomąjį poveikį eksportui ir pagal ją nevienodai vertinama nacionalizuota nacionalinė rinka, kurią valdo *Opcom*, ir panašios elektros energijos rinkos likusioje Sąjungos dalyje. Be to, nors Rumunijos sistema atitinka šalių per posėdį aprašytą modelį, Komisija mano, kad nagrinėjama sistema pagrįsta tiesiogine su Sąjungos teise nesuderinama diskriminacija<sup>18</sup>.

46. Rumunijos vyriausybė galiausiai pripažįsta Komisijos nurodytą ribojamąjį poveikį. Teigia, kad elektros energijos eksportas sudarant dvišalius sandorius ir nesinaudojant centralizuota platforma „lemta turimos elektros energijos, skirtos patenkinti vidaus vartojimo poreikius, sumažėjimą, kuris neišvengiamai turi būti padengiamas importuojant elektros energiją“<sup>19</sup>.

47. Šis argumentas rodo, kad įstatymu apibrėžtos priemonės tikslas (ar vienas iš tikslų) yra nustatyti, kad elektros energijos eksportas galimas prieš tai patenkinus vidaus vartojimo poreikius. Taip aiškiai pripažįstamas nacionaliniams gamintojams nustatytas apribojimas patekti į išorės rinką, nes, kaip jau paaiškinta, jiems draudžiama vykdyti tiesioginį eksportą.

48. Šis reikalavimas yra vienas iš reikalavimų, „kurių tikslas ar poveikis“, kaip matyti iš Sprendimo *Gysbrechts ir Santurel Inter*, yra „konkrečiai apriboti eksporto srautus“.<sup>20</sup> Net jeigu jis vienodai taikomas visiems elektros energiją gaminantiems ūkio subjektams, „realiai toks draudimas iš eksportuojančios valstybės narės rinkos išvežamas prekes paveikia labiau nei prekybą prekėmis šios valstybės narės vidaus rinkoje“; taip yra būtent todėl, kad šiuo draudimu prioritetą teikiamas šalies viduje tiekiamoms prekėms, todėl jis palankesnis šalies viduje tiekiamoms prekėms išorės prekybos sąskaita.

## **2. Galimi konstatuoti apribojimo pateisinimai**

49. Ribojamoji priemonė gali būti pateisinama tiek SESV 36 straipsnyje nurodytais pagrindais, tiek privalomaisiais bendrojo intereso reikalavimais, su sąlyga, kad priemonė yra proporcinga siekiamam teisėtam tikslui<sup>21</sup>.

### **a) Pateisinančio motyvo ar reikalavimo buvimas**

50. Pagal nusistovėjusią jurisprudenciją nacionalinės valdžios institucijos turi nurodyti priežastis, kurios pateisina draudimus, sudarančius laisvo prekių judėjimo principo išimtį<sup>22</sup>.

51. Prašyme priimti prejudicinį sprendimą visiškai neužsimenama apie galimą Įstatymo Nr. 123/2012 pateisinimą.

18 Rumunijos elektros energijos gamintojai neturi galimybės naudotis kitų valstybių narių centralizuotomis arba dvišaliais sandoriais pagrįstomis rinkomis, todėl jiems neprieinama daugiau potencialių pirkėjų ir galimybė derėtis dėl palankesnių pardavimo sąlygų (pavyzdžiui dėl kainų ir tiekimo laikotarpių).

19 Rumunijos vyriausybės rašytinių pastabų 41 punktą.

20 Sprendimo *Gysbrechts ir Santurel Inter* 40 punktą.

21 Be kita ko, Sprendimo *Gysbrechts ir Santurel Inter* 45 punktą.

22 Be kita ko, 2015 m. gruodžio 23 d. Sprendimas *Scotch Whisky Association ir kt.* (C-333/14, EU:C:2015:845, toliau – Sprendimas *Scotch Whisky Association*, 53 ir 54 punktai).

52. Vis dėlto niekas netrukdo pripažinti, kad, kaip mano Komisija ir teigia Rumunijos vyriausybė<sup>23</sup>, teisės aktų leidėjas ketino užtikrinti, kad didmeniniai elektros energijos sandoriai konkurencinėje rinkoje būtų vykdomi viešai ir centralizuotai, laikantis skaidrumo ir nediskriminavimo principų, taip neleidžiant gamintojams ir kitiems ūkio subjektams sudaryti dvišalių ir neskaidrių pirkimo pardavimo sandorių<sup>24</sup>.

53. Be šios pateisinančios priežasties, Rumunijos vyriausybė nurodo antrąją, susijusią su elektros energijos tiekimo garantija, ir netgi trečiąją, susijusią su vartotojų apsauga.

54. Iš tiesų ji nurodo tikslą užtikrinti vartotojų aprūpinimo elektros energija saugumą ir remiasi Direktyvos 2009/72 51 konstatuojamąja dalimi, pagal kurią vartotojų interesai yra svarbiausias šios direktyvos objektas<sup>25</sup>.

55. Šiuo klausimu Rumunijos vyriausybė pažymi, kad elektros energijos eksportas sudarant dvišalius sandorius lemia „turimos elektros energijos, skirtos patenkinti vidaus vartojimo poreikiams, sumažėjimą“, kuris tam tikrais atvejais turi būti padengiamas elektros energijos importu, lemiančiu kainų padidėjimą<sup>26</sup>.

56. Taigi galima sutikti, kad nagrinėjamo teisės akto tikslai yra, pirma, elektros energijos rinkos skaidrumas ir, antra, vidaus vartojimui reikalingos elektros energijos tinkamo tiekimo užtikrinimas.

57. Pritariu Komisijai, kad pirmasis iš šių tikslų (užtikrinti, kad elektros energijos sandoriai būtų vykdomi skaidriai) galėtų būti laikomas „privalomuoju bendrojo intereso reikalavimu“, kaip tai suprantama pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją, galinčiu pateisinti galimą eksporto apribojimą.

58. Remiantis jurisprudencija, dėl antrojo tikslo pažymėtina, kad energijos tiekimo užtikrinimas natūraliai yra vienas iš privalomųjų bendrojo intereso reikalavimų pagal SESV 36 straipsnį<sup>27</sup>. SESV 194 straipsnio 1 dalies b punkte ES pirminės teisės kūrėjai pripažino, kad energijos tiekimo saugumo užtikrinimas yra vienas iš Sąjungos politikos energetikos srityje tikslų<sup>28</sup>.

59. Taigi valstybė narė turi įrodyti, kad remiantis šiais pateisinimais priimti teisės aktai yra būtini ir tinkami siekiamiems tikslams įgyvendinti ir atitinka proporcingumo principą ir kad šių tikslų negalima pasiekti mažesnio masto ar mažesnį poveikį Sąjungos vidaus prekybai darančiais draudimais ar apribojimais<sup>29</sup>.

### **b) Aptariamoms priemonėms būtinumas ir tinkamumas**

60. Teoriškai didmeninių elektros energijos sandorių centralizavimas vienoje platformoje gali būti tinkamas tiek vidaus tiekimo saugumui, tiek šių sandorių skaidrumui užtikrinti.

23 Jos rašytinių pastabų 36 punktas.

24 Komisijos rašytinių pastabų 42 punktas. Įstatymo Nr. 123/2012 tikslas yra, kaip nurodo Komisija, užtikrinti rinkos skaidrumą ir vientisumą, užkertant kelią tiesioginei prekybai, galinčiai sukelti bėgštavimų tuo atveju, jei nebūtų konkurencija pagrįsto centralizuotos reguliuojamos platformos mechanizmo.

25 Rumunijos vyriausybės rašytinių pastabų 37 punktas.

26 Ten pat, 41 punktas.

27 Rumunijos vyriausybė remiasi 1984 m. liepos 10 d. Sprendimu *Campus Oil ir kt.* (72/83, EU:C:1984:256), kurio 34 punkte numatyta: „naftos produktai dėl savo išskirtinės kaip energijos šaltinio svarbos šiuolaikinėje ekonomikoje yra iš esmės svarbūs valstybės egzistavimui, nes nuo jų priklauso ne tik jos ekonomikos, bet visų pirma jos institucijų ir pagrindinių viešųjų tarnybų veikimas ir net gyventojų išlikimas. Todėl naftos produktų tiekimo nutraukimas, sukeltantis pavojų valstybės egzistavimui, gali rimtai paveikti visuomenės saugumą, kurį leidžia saugoti 36 straipsnis“.

28 Direktyvos 2009/72 5 konstatuojamojoje dalyje numatyta, kad „[e]lektros energijos tiekimo saugumas itin svarbus Europos visuomenės vystymuisi, tvarios klimato kaitos politikos įgyvendinimui ir konkurencingumo vidaus rinkoje skatinimui. <...>“

29 Sprendimas *Scotch Whisky Association* (37 ir 53 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija) ir 2017 m. birželio 22 d. Sprendimas *EON Biofor Sverige* (C-549/15, EU:C:2017:490, 90 punktas).

61. Bet kuriuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti, ar, atsižvelgiant į šios platformos (kurią valdo nacionalinių valdžios institucijų paskirtas operatorius) savybes, elektros energijos sandorių centralizavimas joje: a) yra adekvati, tinkama ir veiksminga priemonė vidaus tiekimo saugumui užtikrinti; ir b) užtikrina pakankamai skaidrias ir nediskriminuojančias sąlygas.

62. Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją „pateisinamos priežastys, kuriomis valstybė narė gali remtis, turi būti papildytos tos valstybės priimtos ribojančios priemonės tinkamumo ir proporcingumo įvertinimu bei konkrečiais įrodymais, pagrindžiančiais jos argumentus“<sup>30</sup>.

### c) *Apribojimo proporcingumas*

63. Mano nuomone, net darant prielaidą, kad Įstatyme Nr. 123/2012 nustatytas sandorių centralizavimas (remiantis ANRE aiškinimu) yra tinkamas siekiamam teisėtam tikslui įgyvendinti, šis reikalavimas viršija tai, kas būtina, nes galima imtis priemonių, mažiau ribojančių SESV 35 straipsniu užtikrinamą laisvę.

#### 1) *Dėl skaidrumo*

64. Dėl skaidrumo užtikrinimo visiškai pritariu Komisijos nuomonei: galima taikyti Direktyvos 2009/72 36–38 straipsniuose numatytas nacionalinių reguliavimo institucijų bendradarbiavimo priemonės, kad nereikėtų uždrausti tiesioginio eksporto į kitas valstybes nares ne per centralizuotą platformą.

65. Viena iš šių reguliavimo institucijų pareigų, kiek tai svarbu šiuo atveju, yra „stebėti veiklos skaidrumo lygį, įskaitant didmenines kainas, ir užtikrinti, kad elektros energijos įmonės laikytųsi skaidrumo įpareigojimų“<sup>31</sup>.

66. Reguliavimo institucijoms tenka pareiga „skatinti konkurencingos, saugios ir aplinką tausojančios elektros energijos vidaus rinkos kūrimą <...> ir veiksmingą rinkos atvėrimą visiems Bendrijos vartotojams ir tiekėjams ir užtikrinti tinkamas veiksmingo ir patikimo elektros energijos tinklų veikimo sąlygas, atsižvelgiant į ilgalaikius tikslus“, „glaudžiai bendradarbiaujant su <...> kitų valstybių narių reguliavimo institucijomis“<sup>32</sup>.

67. Pareiga bendradarbiauti numatyta Direktyvos 2009/72 38 straipsnyje: reguliavimo institucijos turi bendradarbiauti *inter alia* tam, kad „būtų skatinama rengti eksploatacines priemones, skirtas sudaryti optimalaus tinklo valdymo sąlyg[oms], skatinam[as] bendros elektros energijos biržos ir tarpvalstybinių pajėgumų paskirstymas ir sudaromos sąlygos tinkamam sujungimo pajėgumų <...> lygiui užtikrinti <...> siekiant sudaryti galimybes plėtoti veiksmingą konkurenciją ir gerinti tiekimo saugumą nediskriminuojant tiekimo įmonių įvairiose valstybėse narėse“<sup>33</sup>.

68. Šiomis aplinkybėmis niekas netrukdo ANRE, kaip teigia Komisija, sudaryti *patikimų* prekybos platformų, t. y. galinčių užtikrinti skaidrius ir nediskriminuojančius sandorius, sąrašo. Šiai užduočiai atlikti galima remtis:

- Direktyvos 2009/72 38 straipsnio 1 dalimi, pagal kurią minėtos institucijos konsultuojasi ir bendradarbiauja tarpusavyje, taip pat teikia viena kitai „visą informaciją, būtiną jų užduotims vykdyti“, ir

30 Sprendimas *Scotch Whisky Association* (54 punktas).

31 Direktyvos 2009/72 37 straipsnio 1 dalies i punktas.

32 Direktyvos 2009/72 36 straipsnio a punktas.

33 Direktyvos 2009/72 38 straipsnio 2 dalies a punktas.

– to paties straipsnio 3 dalimi, kuria šioms institucijoms suteikti įgaliojimai „tarpusavyje sudaryti bendradarbiavimo susitarimus“, „[s]iek[iant] skatinti bendradarbiavimą reguliavimo srityje“.

69. Reglamente Nr. 1227/2011, kuriuo siekiama užtikrinti didmeninės energijos rinkos vientisumą ir skaidrumą, irgi įtvirtinti reguliavimo institucijų bendradarbiavimo mechanizmai, kurie gali būti naudingi:

- Jo 7 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje nurodyta, kad „[n]acionalinės reguliavimo institucijos bendradarbiauja regionų lygmeniu ir su Agentūra vykdant <...> didmeninių energijos rinkų stebėseną“. Pagal to paties straipsnio 1 dalį jos galės „<...> „steb[ėti] prekybos didmeniniais energetikos produktais veiklą, kad aptiktų viešai neatskleista informacija ir manipuliavimu rinka pagrįstą prekybą ir užkirstų jai kelią“<sup>34</sup>.
- Jo 9 straipsnyje numatyta sukurti Europos rinkos dalyvių registrą, kuriame turi būti pateikta svarbiausia informacija apie didmeninėje energetikos rinkoje sudarytus sandorius, įskaitant, remiantis to paties reglamento 8 straipsnio 1 dalimi, informaciją, kuri „apima tikslus parduotų ir pirktų didmeninių energetikos produktų pavadinimus, sutartą kainą ir kiekį, sutarto pardavimo datas ir laiką, sandorio šalis ir sandorio naudos gavėjus bei visą kitą susijusią informaciją“. Pagal 9 straipsnio 3 dalį nacionalinėms reguliavimo institucijoms suteikiama prieiga prie šio registro.

70. Taigi manau, jog skaidrumą galima pasiekti nenustatant pareigos didmeninius elektros energijos sandorius vykdyti tik vieno nacionalinio operatoriaus valdomose platformose, t. y. neįtraukiant kitų valstybių narių platformų, užtikrinančių tas pačias skaidrumo ir nediskriminavimo sąlygas.

71. Galiausiai egzistuoja teisės aktai, kurių pakanka elektros energijos rinkos skaidrumui užtikrinti, ir nereikia laukti, kaip per posėdį teigė ANRE, visiško sektoriaus suderinimo.

## 2) Dėl tiekimo saugumo

72. Dėl elektros energijos tiekimo vidaus vartojimui saugumo taip pat manau, kad nebūtina apskritai uždrausti gamintojams tiesiogiai eksportuoti elektros energiją ne per *Opcom* valdomą platformą, kai galima imtis mažiau radikalių priemonių.

73. Jau nurodžiau, jog atsižvelgiant į tai, kad elektros energija valstybėms narėms yra pagrindinis strateginis elementas, jos nuolatinio tiekimo užtikrinimas yra pagrindinis bendrojo intereso tikslas.

74. Vis dėlto „nuolatinis tiekimas“ nebūtinai reiškia „tiekimą už geriausią kainą“. Atrodo, kad pastarasis yra tikrasis aptariamo teisės akto, kuriuo, Rumunijos vyriausybės teigimu, siekiama išvengti kainų didėjimo, susijusio su būtinybe importuoti elektros energiją, tikslas.<sup>35</sup>

75. Jei tiesioginio eksporto draudimą būtų galima pateisinti vien ekonominėmis ar komercinėmis priežastimis, būtų paneigtas pats vidaus rinkos principas. Kitaip yra tuo atveju, kai dėl ypatingų aplinkybių susiklosčius nepaprastajai padėčiai valstybės narės, siekdamos užkirsti kelią elektros energijos eksportui, gali remtis visuomenės saugumo ir bendrojo intereso pagrindais. Manau, kad, norint tai daryti sistemingai, vien siekiant išvengti laisvo rinkos veikimo ir užtikrinti geresnę kainą vidaus vartotojams, kiek tai susiję su apribojimais, nepakanka pagal SESV 36 straipsnį leidžiamų teisėtų priežasčių ar bendrojo intereso pagrindų, pateisinančių kiekybinius eksporto apribojimus arba lygiaverčio poveikio priemones.

<sup>34</sup> Ši užduotis pagrįsta tuo, kad pagal 7 straipsnio 2 dalį „nacionalinės reguliavimo institucijos turi gauti visą Agentūros turimą svarbią informaciją“.

<sup>35</sup> Rumunijos vyriausybės rašytinių pastabų 41 punktą.

76. Kaip buvo pažymėta per teismo posėdį, *Hidroelectrica* neginčija, kad ji turi laikytis teisės nuostatų, pagal kurias privalo turėti tam tikrą elektros energijos kiekį būtent tam, kad būtų užtikrintas vidaus tiekimas. Ji tvirtina, kad *likusia* jos gaminama elektros energija ji gali prekiauti pagal dvišalius sandorius arba kitose rinkose, o ne *Opcom* centralizuotoje platformoje.

77. Jei taip yra, absoliutus draudimas eksportuoti elektros energiją, kuri nėra neišvengiamai būtina siekiant užtikrinti minimalų tiekimą, yra neproporcingas.

78. Be to, su šiuo tikslu neatrodo suderinama tai, kad tarpininkai (*traders*) gali pirkti elektros energiją šioje didmeninėje rinkoje tam, kad vėliau be analogiškų apribojimų, kurie nustatyti gamintojams, ją eksportuotų į kitas valstybes nares.

79. Galiausiai reikia priminti, kad, kaip nurodyta Reglamente 2015/1222, tiekimo užtikrinimas „neatskiriamai susijęs su veiksmingu elektros energijos vidaus rinkos veikimu ir izoliuotų valstybių narių elektros energijos rinkų integravimu“<sup>36</sup>.

80. Panašiai iš Direktyvos 2009/72 44 konstatuojamosios dalies matyti, kad, siekiant užtikrinti tiekimo saugumą, įvairiose valstybėse narėse reikėtų stebėti pasiūlos ir paklausos pusiausvyrą ir ne tik, nes reikėtų „teikti ataskaitą apie padėtį Bendrijos lygmeniu, atsižvelgiant į regionų tinklų sujungimo pajėgumus“.

81. Taigi elektros energijos eksportas ir (arba) importas tarp valstybių narių yra pagrindinis tiekimo užtikrinimo elementas tiek kiekvienoje valstybėje narėje, tiek visoje Sąjungoje. Galiausiai kalbama apie užtikrinimą, vienodai taikomą tiek nacionaliniu, tiek Europos elektros energijos rinkos lygiu, kad tiekimo saugumas būtų pasiektas abiem lygiais, o tai leistų patenkinti vidaus rinkos poreikius panaudojant Sąjungos rinkos išteklius.

## V. Išvada

82. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Tribunalul București* (Bukarešto apygardos teismas, Rumunija) pateiktą prejudicinį klausimą:

pagal SESV 35 straipsnį draudžiami valstybės narės teisės aktai, kuriuose, nustatant pareigą didmeninius elektros energijos sandorius centralizuoti vienoje nacionalinės valdžios institucijų paskirto operatoriaus valdomoje platformoje, gamintojams uždraudžiama tiesiogiai eksportuoti elektros energiją į kitas valstybes nares.

Tokios priemonės apskritai negalima pateisinti tiekimo skaidrumo ar saugumo pagrindais, jeigu juos lemia ekonominio pobūdžio priežastys, susijusios su kainų padidėjimu dėl galimo elektros energijos importo.

<sup>36</sup> Reglamento 2015/1222 2 konstatuojamoji dalis.